

WOJCIECH CEDRO – KIELCE

## **SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI TOWARZYSTWA PRZYJACIÓŁ ARCHIWUM DIECEZJALNEGO IM. BŁ. WINCENTEGO KADŁUBKA W KIELCACH ZA ROK 2015**

Druga rocznica działalności Towarzystwa Przyjaciół Archiwum Diecezjalnego im. bł. Wincentego Kadłubka w Kielcach (dalej: TPADWKK) przypadła na luty 2016 roku<sup>1</sup>. Po raz kolejny jest to dobra okazja do zapoznania się z inicjatywami podejmowanymi przez stowarzyszenie, a zarazem upowszechnienie osiągnięć wyżej wymienionej instytucji na łamach pisma „Archiwa Biblioteki i Muzea Kościelne”. Poniższe sprawozdanie dotyczy działalności TPADWKK w 2015 r., w związku z tym, że była ona na tyle szeroka, należało ją podzielić na trzy rodzaje inicjatyw:

- comiesięczne spotkania, gdzie członkowie jak i sympatycy mogli zaznajomić się z wynikami najnowszych badań historycznych, podczas wystąpień profesjonalnych badaczy,
- pierwszy w historii Dzień Otwarty Archiwum Diecezjalnego w Kielcach, zorganizowany przy współpracy TPADWKK;
- dwie konferencje naukowe zorganizowane razem z TPADWKK, w celu promocji zarówno stowarzyszenia jak i funkcjonowania Archiwum.

Wszystkie wyżej wymienione elementy działalności TPADWKK odbywają się w ramach naukowego programu: *Rola Kościoła jako wychowawcy i stróża*

---

<sup>1</sup> Oficjalna rejestracja Towarzystwa miała miejsce w lutym 2014 roku. Nieformalnie funkcjonowało znacznie wcześniej. Dnia 9 października 2012 roku odbyło się zebranie założycielskie sympatyków Archiwum Diecezjalnego w Kielcach. Wykład inauguracyjny wygłosił ks. prof. Daniel Olszewski na temat patrona towarzystwa bł. Wincentego Kadłubka. Towarzystwo działa zgodnie z ustawą *Prawo o Stowarzyszeniach*, z dnia 7 kwietnia 1989 roku oraz, jako organizacja katolicka, zgodnie z ustawą o stosunku Państwa do kościoła Katolickiego z dnia 17 maja 1989 roku. Bardziej szczegółowe informacje o początkach działalności TPADWKK można znaleźć m.in. w pierwszym sprawozdaniu: P. Kardyś, *Sprawozdanie z działalności towarzystwa przyjaciół archiwum diecezjalnego im. bł. Wincentego Kadłubka w Kielcach*, „Archiwa Biblioteki i Muzea Kościelne” (dalej: ABMK), 103 (2015), s. 421-426; zobacz również na temat statutu: [www.archiwum.diecezja.kielce.pl/index.php/historia-archiwumdiecezjalnego-w-kielcach/statut](http://www.archiwum.diecezja.kielce.pl/index.php/historia-archiwumdiecezjalnego-w-kielcach/statut) (dostęp: 17.03.2016).

*kultury narodowej*, którego koordynatorem jest ks. dr Andrzej Kwaśniewski. Celem projektu jest skupienie przy archiwum ludzi nauki, pobudzenie wrażliwości historycznej duchowieństwa oraz świeckich. Działania podejmowane w ramach programu służą inicjowaniu badań. Jednym z celów jest stworzenie przy archiwum instytutu badawczego. W ramach tej działalności powołany został Kurs Przewodników Diecezji Kieleckiej. Jest to trzyletnie Studium Historii Diecezji Kieleckiej. Absolwenci studium przygotowani są do prowadzenia wycieczek i pielgrzymek po sanktuariach i zabytkach historycznych diecezji<sup>2</sup>. Warto dodać, że studium zostało poszerzone o filię w Miechowie, gdzie miejscowa katolicka inteligencja może uczestniczyć w naukowych wykładach, wzbogacających wiedzę historyczną. Uczestnicy analogicznie jak w przypadku kursantów z Kielc, mogą ubiegać się o uzyskanie certyfikatu przewodnika po diecezji kieleckiej<sup>3</sup>.

Elementem służącym popularyzacji wiedzy historycznej związanej przede wszystkim z dziejami diecezji kieleckiej, są comiesięczne spotkania podczas których zaproszeni naukowcy przedstawiają najnowsze wyniki swoich badań. Spotkania cieszą się znaczną popularnością wśród kieleckiej inteligencji katolickiej, gromadząc liczną grupę osób zarówno mieszkańców samego miasta, jak też i okolic. Tematyka podejmowana na wykładach przez badaczy nie jest określona, stąd pojawiają się wystąpienia zarówno z okresu epoki średniowiecznej, jak i z dziejów najnowszych. Szeroki zakres poruszanej tematyki ma za zadanie w jak największym stopniu przedstawić historię Kościoła oraz jego instytucji.

Pierwszy, wygłoszony 13 stycznia 2015 roku, referat poświęcony był zasobom archiwalnym parafii w Przyłęku. Prelegent dr Lech Frączek przedstawił zgromadzonym w auli Archiwum Diecezjalnego, wyniki swoich badań naukowych. Dotyczyły one zarówno życia religijnego parafii, jak i plebańskich wydatków. Uczestnicy mogli z bliska zapoznać się z księgami, specjalnie w tym celu przywiezionymi przez proboszcza parafii Przyłek ks. Pawła Wojtyńka.

Okresu PRL dotyczyło wystąpienie ks. prof. Józefa Mareckiego. Spotkanie odbyło się 10 marca 2015 roku. Prelegent przedstawił referat *Represjonowani księża diecezji kieleckiej działający na terenie województwa krakowskiego w latach 1945-1956*, który ze względu na ważną tematykę zgromadził ponad 40 osób. W swoim wystąpieniu ks. prof. Marecki skupił się na południowej części diecezji kieleckiej, która w latach 1945-1956 należała administracyjnie do województwa krakowskiego. Jak obliczył ten wybitny znawca tematu różnego rodzaju prześladowaniom uległo w tym okresie 125 kapłanów diecezji kieleckiej<sup>4</sup>.

W dniu 14 kwietnia 2015 roku miało miejsce wystąpienie znanego w miejscowym środowisku, historyka-regionalisty Krzysztofa Zamęły. Tematem wystąpie-

<sup>2</sup> A. Kwaśniewski, *Program naukowy* <http://www.archiwum.diecezja.kielce.pl/index.php/program-naukowy>. (dostęp: 05.04.2016).

<sup>3</sup> Dane ogólne na temat miechowskiej filii można znaleźć na stronie internetowej: <http://www.archiwum.diecezja.kielce.pl/index.php/studium-historii/kurs-filia-w-miechowie> (dostęp: 05.04.2016). tam też znajdują się plakaty zawierające listę aktualnych wykładów.

<sup>4</sup> P. Kardyś, *Działalność społeczna ks. Kazimierza Sykulskiego*, <http://www.diecezja.kielce.pl/dzialalnosc-spoeczna-ks-kazimierza-sykulskiego>; <http://www.diecezja.kielce.pl/represjonowani-ksieza-diecezji-kieleckiej-dzialajacy-na-terenie-wojewodztwa-krakowskiego-w-latach>; rejestracja wideo z wystąpienia: <https://www.youtube.com/watch?v=xcTvP60PHSw>. (dostęp: 05.04.2016).

nia była postać bł. ks. Kazimierza Sykulskiego, znakomitego organizatora życia społecznego, jak i działacza na rzecz rozwoju edukacji w Skarżysku. To dzięki jego inicjatywie powstała tam w 1915 r. pierwsza szkoła o charakterze szkoły średniej. Do rozpoczęcia II wojny światowej, ks. Sykulski zorganizował m.in. dekanalny Kongres Kół Żywego Różańca. We wrześniu 1939 roku został aresztowany przez okupanta niemieckiego, a następnie w 1941 r. przewieziony do obozu koncentracyjnego w Auschwitz. Ks. Sykulski zginął rozstrzelany, w 1999 roku papież Jan Paweł II beatyfikował go, jako męczennika za wiarę<sup>5</sup>. Wystąpienie Krzysztofa Zamęły przypomniało postać ks. Sykulskiego, człowieka niezwykle zasłużonego dla rozwoju nie tylko Skarżyska Kamiennej, ale i całego regionu świętokrzyskiego.

Kolejne spotkanie w ramach TPADWKK miało miejsce 12 maja 2015 r. Tym razem tematyka dotyczyła pamiątek epistolarnych znajdujących się w Kielcach. Prelegentem był prof. Waldemar Kowalski z Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach. Część wykładu została przeprowadzona w kieleckiej katedrze. Prof. Kowalski przedstawił naukową, ale i poznawczą wartość inskrypcji<sup>6</sup>. Ze względu na swoją trwałość, tablice miały pełnić funkcję upubliczniania pewnych treści i zachowywania o nich pamięci. Przykładem może być m.in. umieszczona na północnej ścianie katedry tablica metryczna (metrologiczna), która informowała mieszkańców o obowiązujących wówczas jednostkach miar. Jak zauważył W. Kowalski wnętrze kieleckiej katedry kryje w sobie liczne zabytki kultury. Cenną pamiątką dziedzictwa przeszłości jest np. rzeźba nagrobna Elżbiety Krzyckiej-Zebrzydowskiej, matki bpa Andrzeja Zebrzydowskiego<sup>7</sup>.

Pierwsze powakacyjne spotkanie Towarzystwa Przyjaciół Archiwum Diecezjalnego im. bł. Wincentego Kadłubka odbyło się 8 września 2015 r. Prelegentami byli dr Piotr Kardyś oraz mgr Marcin Medyński członkowie Polskiego Towarzystwa Historycznego Oddziału w Skarżysko-Kamiennej. Tematem wystąpienia była *Inwentaryzacja akt zespołów parafialnych na przykładzie dekanatu bodzentyńskiego*. Dr Piotr Kardyś przedstawił akta metrykalne (147 jednostek) parafii dekanatu bodzentyńskiego przechowywane w archiwum diecezjalnym<sup>8</sup>. W drugiej części referatu mgr Marcin Medyński wyjaśniał zasady sporządzania inwentarza archiwalnego. Następnie przeszedł do szczegółowego omawiania akt parafialnych. Na zakończenie spotkania głos zabrał ks. dr Andrzej Kwaśniewski, który przedstawił ogólną liczbę posiadanych dokumentów. Jak zauważył na terenie diecezji kieleckiej znajdują się archiwalia wielu instytucji kościelnych oraz około 1500 starodruków w historycznych bibliotekach, w tym 100 starodruków w Wiślicy<sup>9</sup>.

<sup>5</sup> Zob. *Życie, dzieło i męczeństwo*, red. K. Zemela, G. Miernik, Skarżysko-Kamienna 1999.

<sup>6</sup> Sprawozdanie z wystąpienia W. Kowalskiego znajduje się na stronie: <http://www.diecezja.kielce.pl/o-zabytkach-epigraficznych> (dostęp: 05.04.2016).

<sup>7</sup> P. Tkaczyk, *Bazylika Katedralna w Kielcach*, Kielce 2007.

<sup>8</sup> W. Burzawa, *Informacja o referacie na temat inwentaryzacji akt parafialnych dekanatu bodzentyńskiego oraz o naborze na kurs przewodników*, „Niedziela”, 57 (2015), nr 36, (wkładka kielecka), s. II; tenże, *Akta parafii dekanatu bodzentyńskiego*, „Niedziela”, 57 (2015), nr 40, (wkładka kielecka), s. III.

<sup>9</sup> O ogólnych zasobach archiwum diecezjalnego: D. Olszewski, *Akta Konsystorza Kieleckiego jako podstawa źródłowa do badań nad parafiami i duchowieństwem pierwszej połowy XIX wieku*,

W dniu 9 października w związku z liturgicznym wspomnieniem bł. bpa Wincentego Kadłubka – patrona TPADWKK, odprawiona została msza św., w której uczestniczyło ponad 100 osób; przedstawiciele różnych środowisk – księża, wykładowcy, członkowie towarzystwa, uczestnicy kursu dla przewodników kształcący się w Kielcach i w Miechowie, alumni WSD w Kielcach, sympatycy Archiwum Diecezjalnego w Kielcach. Po mszy św. wszyscy chętni udali się do archiwum diecezjalnego, gdzie odbyła się druga część uroczystości. Podczas niej o. prof. Roland Prejs OFM Cap. z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II wygłosił referat *Akta dekanatu kurzelowskiego*<sup>10</sup>.

W listopadzie swój referat zaprezentował ks. dr Andrzej Kwaśniewski. Wystąpienie dotyczyło akt parafii Prędocin znajdujących się w zasobach archiwum diecezjalnego. Honorowym gościem spotkania była Maria Lalik, wdowa po prof. Tadeuszu Laliku (mediewisty, członka Polskiej Akademii Nauk). Przekazała ona dwa posyty akt parafii p.w. św. Jana Chrzciciela w Prandocinie. Dar został przekazany dyrektorowi ks. A. Kwaśniewskiemu i znajduje się odtąd w zbiorach Archiwum Diecezjalnego w Kielcach. W spotkaniu udział wziął także prof. Krzysztof Bracha z Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach. Przybliżył on sylwetkę prof. T. Lalika oraz jego wkład w rozwój historii i historiografii<sup>11</sup>.

Ostatnie spotkanie w roku 2015 przypadło na 15 grudnia. Swoje wystąpienie *Jan Długosz jako «lada jaki klecha», czyli jakich tematów (nie) unikać przy obiedzie* przedstawił prof. Waldemar Kowalski. Referat dotyczył sporów majątkowych w kwestii beneficjów kościelnych i dziesięcin. W aktach wielu parafii przechowywanych w Archiwum Diecezjalnym w Kielcach zachowały się tego rodzaju dokumenty. Na wspomniane spotkanie naukowe przybyły 42 osoby, w tym pracownicy naukowcy uniwersytetu, studenci oraz grupa osób z Towarzystwa Miłośników Ziemi Korczyńskiej.

Wydarzeniem wymagającym oddzielnego omówienia był dzień otwarty Archiwum Diecezjalnego w Kielcach, zorganizowany po raz pierwszy przez jego dyrektora ks. A. Kwaśniewskiego wraz z członkami TPADWKK w dniu 9 czerwca 2015 r. Impreza cieszyła się dużym zainteresowaniem wśród mieszkańców Kielc. Do archiwum przybyło ponad 200 osób, a wśród zwiedzających przeważała młodzież. Przychodzący do archiwum mogli zwiedzić trzy pomieszczenia, któ-

ABMK, 19 (1969) s. 5-30; *Księgi metrykalne z XVI-XVIII wieku w archiwach diecezjalnych w Kielcach i Sandomierzu*, w: *Dzieje Kielecczyzny w historiografii Polski Ludowej*, cz. 1, red. Z. Guldón, M.B. Markowski, Kielce 1987, s. 76-93; R. Skrzyniarz, *Archiwum Diecezjalne w Kielcach*, „Archiva Ecclesiastica”, 4 (2007) s. 137-141.

<sup>10</sup> H. Radziejowska, *Święto patronalne Towarzystwa Przyjaciół Archiwum*, <http://www.diecezja.kielce.pl/swieto-patronalne-towarzystwa-przyjaciol-archiwum-0>.

<sup>11</sup> A. Kania, *Podróż śladami przeszłości*, <http://www.rytmkultury.pl/index.php/muzea/item/883-podroz-sladamii-przeslosci> (dostęp: 05.04.2016).

Pismo bp Jana Piotrowskiego z podziękowaniami za przekazanie cennych akt AD: <https://web.facebook.com/archiwumdiecezjalnekielce/photos/gm.931783220202596/929345447159461/?type=3&theater>; (dostęp: 05.04.2016r.)

plakat wydarzenia: <http://www.archiwum.diecezja.kielce.pl/index.php/fb/62-plakaty/444-17112015-parafia-prandocin> (dostęp: 05.04.2016r.).

re zostały udostępnione tj.: pracownię naukową, w której przygotowano wystawę starych akt znajdujących się w zasobie archiwum, magazyn – z aktami parafialnymi i innymi dokumentami oraz nowoczesny magazyn archiwalny w podziemiach budynku z pracownią konserwacji. Szczególnie interesujące dla zwiedzających były pergaminy pochodzące z XIII-XV wieku. Bardzo dużą popularnością cieszyły się również dokumenty i pamiątki związane z życiem bpa Czesława Kaczmarka, wśród których znajdował się osobisty brewiarz z odręcznymi notatkami<sup>12</sup>. Ponadto zwiedzający mogli zobaczyć obszerny magazyn akt parafialnych, a także innych dokumentów znajdujących się w archiwum. Dzień otwarty okazał się znakomitą okazją do zapoznania kielczan z archiwaliami. Była to zasługa wielu osób, w tym wolontariuszek Uniwersytetu III Wieku oraz członków TPADWKK przygotowujących wystawę pod kierunkiem dr Piotra Kardysia i dr Sylwii Konarskiej-Zimnickiej. Wolontariusze zaangażowali się nie tylko w powstanie wystawy, ale i oprowadzali zwiedzających archiwum. Dzięki ich wiedzy, zwiedzający mogli usłyszeć wiele dodatkowych informacji związanych ze zgromadzonymi eksponatami.

Trzecią formą działalności TPADWKK były konferencje naukowe. W dniach 27-28 maja 2015 roku odbyła się w Miechowie ogólnopolska konferencja naukowa *Bożogrobcy w służbie Sanktuarium Świętego Grobu Jerozolimskiego Naszego Pana Jezusa Chrystusa w Miechowie*. Konferencja organizowana była w ramach 210 rocznicy założenia diecezji kieleckiej. Patronat honorowy objęli: biskup kielecki Jan Piotrowski, Karol Bolesław Szlenkier zwierzchnik OESSH w Polsce<sup>13</sup>, Marian Gamrat starosta miechowski oraz Dariusz Marczewski burmistrz Miechowa. Patronat medialny zapewniły: kieleckie radio eM, Wydawnictwo Jedność, „Tygodnik Katolicki Niedziela” oraz „Niedziela Kielecka”. Wybór miejsca konferencji nie był przypadkowy, ponieważ miechowskie sanktuarium należy do najstarszych w diecezji. Początki Zakonu Bożogrobców sięgają roku 1099, kiedy rycerz Godfryd de Bouillon utworzył przy Grobie Pańskim w Jerozolimie kapitułę opiekunów Grobu Bożego składającą się z duchownych. Do Miechowa sprowadził zakonników rycerz Jaksa herbu Gryf. Bardzo szybko miechowski klasztor stał się skarbnicą wiedzy, czego dowodem jest spuścizna literacka zawierająca bogate zbiory rękopisów i starodruków. Klasztor został skasowany przez władze Królestwa Polskiego w 1819 r.<sup>14</sup> Dwudniowa konferencja cieszyła

<sup>12</sup> Szczegółowy opis dnia otwartego zob. Ł. Zarzycki, *Można było zobaczyć archiwalne rarytasy*, „Echo Dnia” (kieleckie), 2015, nr 132, s. 8; K. Dobrowolska, *Dzień otwarty w archiwum diecezjalnym i państwowym*, „Niedziela” 58 (2015), nr 26, (wkładka kielecka), s. III. M. Splawa-Neyman, *Pierwszy Dzień Otwarty w Archiwum*, [http://www.diecezja.kielce.pl/pierwszy dzien otwarty w archiwum](http://www.diecezja.kielce.pl/pierwszy_dzien_otwarty_w_archiwum); plakat wydarzenia:

<http://www.archiwum.diecezja.kielce.pl/index.php/fb/62-plakaty/406-2015-06-01-21-16-20>, (dostęp: 05.04.2016).

*Zdjęcie Dnia [Dzień Otwarty]*, „Echo Dnia” (kieleckie), 2015, nr 131, s. 2.

<sup>13</sup> Łaciński skrót OESSH: Ordo Equestris Sancti Sepulcri Hierosolymitani; w Polsce: Zakon Rycerski Grobu Bożego w Jerozolimie.

<sup>14</sup> Na temat historii Miechowa jak i jej spuścizny zob. P. Kardyś, *Średniowieczne dyplomy pergaminowe bożogrobców z Miechowa w Archiwum Diecezjalnym w Kielcach*, w: *Rycerze, wędrowcy*,

się dużym zainteresowaniem wśród miejscowych mieszkańców oraz młodzieży szkolnej. Część oficjalna konferencji składała się z 18 wystąpień pracowników naukowych z reprezentujących takie ośrodki badawcze jak: Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie, Uniwersytet Warszawski, Uniwersytet Wrocławski, Uniwersytet Jagielloński, Uniwersytet M. Curie Skłodowskiej w Lublinie, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, Wyższe Seminarium Duchowne w Kielcach, Muzeum Diecezjalne w Kielcach oraz Archiwum Diecezjalne w Kielcach. Sama tematyka wystąpień była zróżnicowana. Dotyczyła zarówno początków działalności klasztoru, a także m.in.: organizacji średniowiecznego zbioru biblioteki klasztornej, architektury kościoła, duchowości, liturgii zakonu, falerystyki, orderu miechowskiego. Konferencję podsumował prof. Henryk Gapski z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, który zwrócił uwagę na dobre przygotowanie konferencji i oparcie jej na rzeczywistych badaniach źródłowych. Miechowska konferencja była ważnym wydarzeniem naukowym, zważywszy że jej poprzednia edycja odbyła się przed 20 laty<sup>15</sup>.

Kolejnym wydarzeniem naukowym związanym z działalnością TPADWKK było zorganizowane w dniach 14-16 czerwca 2015 r. *II Ogólnopolskie Forum Dyrektorów Archiwów Diecezjalnych*<sup>16</sup>. Patronat honorowy nad imprezą objął ordynariusz kielecki bp Jan Piotrowski, abp Stanisław Gądecki – metropolita poznański i przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski oraz bp gliwicki Jan Kopiec. Patronat medialny objęli: radio eM, Wydawnictwo Jedność, „Tygodnik Katolicki Niedziela” oraz „Niedziela Kielecka”. W spotkaniu udział wzięli przedstawiciele archiwów diecezjalnych z Poznania, Katowic, Pelplina, Gniezna, Włocławka, Siedlec, Kalisza, Krakowa, Tarnowa, Kielc, Bielska-Białej; ponadto Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych oraz Ośrodek Archiwów, Bibliotek i Muzeów Kościelnych. Obrady Forum 15 i 16 czerwca odbywały się w Skorzeszycach i w Kielcach. Konferencję rozpoczęło wprowadzenie ks. dr Andrzeja Kwaśniewskiego. Następnie ks. Roman Dworacki z Archiwum Archidiecezjalnego w Po-

*kacerze. Studia z historii średniowiecznej Europy Środkowej*, red. B. Wojciechowska, W. Kowalski, Kielce 2013, s. 177-183; *Custodes Sanctissimi Sepulchri. Skarby Bożogrobców Miechowskich*, red. P. Tkaczyk, Kielce 2006. Zob. również: W. Burzawa, *Skarby Ziemi Miechowskiej*, „Niedziela”, 58 (2015) nr 7, (wkładka kielecka), s. VIII. [Organizacja objazdu naukowego Studium Historii Diecezji Kieleckiej].

<sup>15</sup> Sprawozdanie z miechowskiej konferencji na stronie diecezji kieleckiej: [http://www.diecezja.kielce.pl/konferencja\\_naukowa\\_w\\_miechowie](http://www.diecezja.kielce.pl/konferencja_naukowa_w_miechowie), (dostęp: 05.04.2016).

Dodatkowe informacje można znaleźć m.in. na stronie <http://www.archiwum.diecezja.kielce.pl/index.php/konferencje/konferencja-27-28052015>, gdzie znajduje się plakat konferencji; (dostęp: 05.04.2016 r.)

Całościowe opracowanie dziejów Miechowa do 1914 roku: Z. Pęcowski, *Miechów: studia z dziejów miasta i ziemi miechowskiej do 1914 roku*, Kraków 1967; tenże, *Bibliografia ziemi miechowskiej (do 1978 roku)*, Kraków 2012.

<sup>16</sup> Całość sprawozdania można znaleźć w: P. Kardyś, S. Konarska-Zimnicka, *II Ogólnopolskie Forum Dyrektorów Archiwów Diecezjalnych 14-16.06.2015. Archiwum Diecezjalne w Kielcach*, „Z dziejów miasta i regionu. Rocznik Oddziału Polskiego Towarzystwa Historycznego w Skarżysku-Kamiennej”, 6 (2015) s. 225-227.

znaniu zaprezentował poszczególne jednostki archiwalne. Część referatowa dotyczyła zagadnień związanych z funkcjonowaniem i problematyką zarządzania archiwami kościelnymi<sup>17</sup>. Na zakończenie nastąpiła prezentacja firm sponsorów: Kiel-Tech zaprezentowała materiały archiwizacyjne z certyfikatem IZO 9706, zaś Digital Center przedstawiła projekt skanowania ksiąg USC ze zbiorów archiwów państwowych w Toruniu i Bydgoszczy. W drugiej części konferencji, która odbyła się 15 czerwca 2015 r. w Archiwum Diecezjalnym w Kielcach, uwaga prelegentów i słuchaczy skoncentrowana została na kwestiach konserwacji zasobów archiwalnych. W części otwartej prof. Waldemar Kowalski przywitał przybyłych ze strony TPADWKK jako instytucji współorganizującej Forum. Następnie głos zabrali kolejni referenci: prof. Jacek Urban z Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II Krakowie i ks. dr Michał Sołomieniuk z Archiwum Archidiecezjalnego w Gnieźnie. Prelegenci skupiali się w swoich wystąpieniach na kwestii organizacji i funkcjonowania archiwów kościelnych. Referaty wzbudziły duże zainteresowanie czego dowodem była ożywiona dyskusja. Poruszano w niej kwestie związane z działalnością archiwów m.in. dotyczące kontekstu prawa kanonicznego i rzeczywistości prawnej RP. Podsumowania obrad dokonał ks. prof. Anastazy Nadolny z Archiwum Diecezjalnego w Pelplinie. Organizatorzy zorganizowali prelegentom zwiedzanie Archiwum Diecezjalnego w Kielcach (magazyny i pracownia) oraz obejrzenie wystawy wybranych dokumentów, map, ksiąg parafialnych przygotowanych przez członków TPADWKK. Należy dodać, że forum zorganizowane przy współudziale TPADWKK było drugim w historii. Jego organizacja stanowi niewątpliwie wyróżnienie, ale też i docenienie podejmowanych inicjatyw w ramach naukowego programu *Rola Kościoła jako wychowawcy i stróża kultury narodowej* realizowanego przez Archiwum Diecezjalne w Kielcach.

Podsumowując w 2015 roku TPADWKK angażowało się w wiele akcji popularyzujących działalność archiwum, jak i naukowych czego dowodem są zarówno comiesięczne spotkania popularyzujące wiedzę z zakresu historii Polski i regionu, jak i konferencje naukowe. Ponadto TPADWKK wspomagało statutowe działania archiwum, w upowszechnianiu dostępu do zbiorów archiwalnych. Prowadziło również szeroką działalność popularyzatorską przy użyciu nie tylko tradycyjnych mediów, ale też i za pomocą strony internetowej, gdzie można znaleźć zarówno sprawozdania z poszczególnych wydarzeń, jak i planowane projekty naukowe<sup>18</sup>.

<sup>17</sup> Por. K. Major, *Digitalizacja w Archiwum Diecezjalnym w Kielcach*, (wywiad W. Burzawy), „Niedziela”, 57 (2014), nr 11, (wkładka kielecka) s. VI-VII.

<sup>18</sup> Strona internetowa Archiwum i TPADWKK znajduje się pod adresem: <http://www.archiwum.diecezja.kielce.pl>